

TRIBUNA POPORULUI

REDACȚIA
strada Aulich Nr. 1

ABONAMENTUL
Austro-Ungaria:
un an 20 cor. pe 1/4
10 cor.; pe 1/4 de an
cor.; pe 1 lună 2 cor.
de Duminică pe an
— 4 coroane.
Pentru România și
străinătate pe an:
40 franci.
Căsuțele nu se napotăză

ADMINISTRAȚIA:
Arad, strada Aulich Nr. 1

INSERȚIUNILE:

de un șir garmond: prima
dată 14 bani; a doua oară
12 bani; a treia oară 8 b.,
de fiecare publicațiune.

Atât abonamentele cât și
inserțiunile sunt a se plăti
înainte în Arad.

Scrisori nefrancate nu se
primesc.

Anul IV.

Număr de Duminică

Nr. 35

Se prăpădesc...

Ungurii!

(R) „Debreczen“, un ziar al celor
de neaștri Unguri, care este oglinda
debutului celor din Roma reformată,
ce i-se zice Dobriținului, se vaietă
Ungurii se prăpădesc, pier văzând
ochii.

Și pier — zice „D. breezen“ — nu
respirați prin țeri străine, ci pier
Ungurii așezați în părțile cele mai
bucuroase ale Ungariei.

„E lucru îndeobște cunoscut, că în
Bihar, în comitatul Aradului,
Banat, în Bacău, dincolo de Dunăre,
în părțile dela mează-noapte ale Un-
gariei naționalitățile propășesc“.

Bar căutând de ce noi dăm na-
ștere, iar ei înderet, „Debreczen“ scrie:

„E grădala noastră la mijloc. Pro-
ducem din mie de ani, de care nu ne-am
putut desbăra nici până acum, cu toate
științele amare din trecut. Ungurul nu
înțelege chemarea poliției, car-
nă în viața noastră îndrăznește să o
câștige. Iar dacă ar vră, mâna
naționalității noastre ar împiedeca“.

Bar mai departe:

„E un păcat d'o mie de ani, că
nu răbdăm flințarea naționalității
și chiar azi răbdăm ca niște proști
naționalității să se napustească
impotriva noastră.“

„Ungaria numai așa va ajunge
la unire unguerească, dacă toți câră
trebuie hotarele sale se vor face Un-
garia. Istoria ne va da dreptate, dacă
foe și sabie vom stărpi naționa-
litatea“.

Așa găsuște foaia Maghiarilor
Dobrițin, a orașului unde la
Kossuth înștiințase lumea, că
Ungurii nu mai vor să știe în viitor
Casa Domnitoare și de Viena.

Ce au pățit însă la Siria? Gorgey
capitulat, iar Kossuth și cu alții de
lăra lui, au luat lumea în cap și
s-au putut întoarce acasă decât
după-ce M. Sa Imperatul i-a
dat.

Dacă ar vră să se apuce deci
să stărpească naționalitatea, „cu
foe și sabie“, ar păți-o mai rău ca
în 1849.

Dar nici nu e vorba să facă ei
ce. Ci ne oprim asupra acestor
ale foii unguerești numai ca să
vedem, că Ungurii, cu toate pățaniile
din trecut, n'au învățat nimic. Ura
impotriva Vienei, despre care zic
să lăsa să stărpească naționali-
tatea și în contra naționalităților din
țară este tot așa de mare, ca în

Prin veacul XVI capul bisericii
lor catolice, Várdady, arhiepiscop al
Strigoniului, a luptat alături cu Turcii
impotriva Vienei. Zápolya, Rákoczy,
Borskay și alții alții, până la Kos-
suth, de asemeni fost-au dușmani în-
versunați ai Vienei și Imperatului, de
unde nouă, celorlalte neamuri din pa-
trie, ni-au venit toate drepturile. Iar
acum eată, o foaie dela Dobrițin do-
vedește, că ei nimic nu s'au schimbat,
ci strigă cu turbare asupra Vienei,
care ține să ocrotească toate neamu-
rile și de teama căreia ei nu îndră-
nesc să se apuce a ne stărpi, „cu
foe și sabie“.

Iar că părerile acestea sunt nu
numai ale smintiiilor din cetatea Un-
gurilor calvini, ci ale tuturor celor
cari se cred singuri și cei mai cre-
dincioși „patrioți“, dovadă e, că nu
s'a găsit încă ministru, care să por-
nească cercetare impotriva foilor tur-
bate ca „Debreczen“, pe când dacă am
scrie noi în acel ton, o, atunci iute-
iute am face cunoștință cu Seghedinul
ori cu Vațul!

Mai ciudat decât toate este însă
faptul, că pe când se vaietă asupra
peririi Ungurilor, p'atunci foaia ma-
ghiară îndeamnă să ne pustiască cu
foe și sabie, căci istoria lor le va da
dreptate.

Până la istorie mai este însă. Și
la toată întâmplarea, până să ajungă
șovinismul a face Unguri din noi, va
fi mai bine să și vadă de necazurile
dintre ei. Să lupte impotriva socialiști-
lor, cari încă acum doi ani erau să
încegă în flacări și să scalde în sânge
cele mai unguerești sate și orașe; să
grijească de Ungurii cari se lapadă
de biserică și Dumnezeu, că altfel
ajung să le meargă vestea numai pe
urma isprăvilor țeranilor rebeli și a
domnilor ca Krivány!

Și să înțeleagă odată, că dacă
se prăpădesc, văzând cu ochii, e nu
din pricina naționalităților, cari de
când s'au pomenit, tot cu necazuri
luptă, ci este din pricina păcatelor lor,
de cari, într'adevăr, nici după pățanii
de veacuri nu se pot desbăra.

Impotriva Ovreilor. Prințul Filip de
Orleans, ginerele arhiducelui Iosif (de Habs-
burg), a adresat credincioșilor sei din Franța
o scrisoare, care s'a publicat în „Soleil“ din
Paris. Intre altele, eată ce zice capul monar-
chiștilor francezi:

„Am apărut arma, care intrupează
onoarea Franței și face cu puțință săparea
acesteia. Vă apăr împotriva Ovreilor și a
tranșeazărilor cosmopolite, cari aduc țării
rușine și stricăciune“.

Ziarele plătite de Ovrei tipă toate, ca
din gura șerpelui, împotriva prințului de Or-
leans, ale cărei cuvinte au fost bine primite
și au avut un bun rezultat la cetățenii cre-
dincioși și iubitori de neam ai Franței.

Revista săptămânei.

Raporturile încordate dintre Ro-
mania și Bulgaria, nu fără cuvânt,
au atras o deosebită luare aminte a
lumei. Se știe, că în Peninsula-
Balciană sunt amestecate o mulțime
de neamuri, cari sub oblăduirea des-
mățată a Turciei caută prin felurite
chipuri de a ajunge să stăpânească în
așa zisa Macedonia. Grecii, Bulgarii
și Sărbii, deopotrivă umbli să și
întărească neamul în Macedonia, ca
în chipul acesta să și-o pregătească
pentru a o cuceri într'un moment dat.

Dar pe când Grecii și Sărbii
și fac propaganda cam pot, prin bise-
rică, școală și cu mici slănicii, Bulgarii
și-au eșit din fire, au trecut cu
propaganda lor peste marginile ome-
nești, și ca niște fiare sălbătice, cu
omoruri și jaf își fac propaganda
sângeroasă.

Cetitorii noștri știu de omorul
ce s'a săvârșit în București, care a
dat naștere la așa numitul conflict
până acum numai diplomatic între
România și Bulgaria.

S'a dovedit, că cei mai însemnați
oameni din Bulgaria sunt amestecați
în complot, un complot atât de
miserabil, care și-a pus de scop
până și uciderea gloriosului Rege al
României.

Ministrul bulgari, strinși cu ușa,
au promis României, că îi vor da pe
mână pe toți oamenii amestecați în
complot, s'au rugat însă de România
să-i ierte, că nu pot să o mulțu-
mească așa ușor și cu graba, căci
atunci și-ar scula toată țeara în
cap, s'ar face revoluție contra lor,
— așa de atotputernici sunt și
populari asasinii, încât cu drept
cuvânt Bulgaria o putem numi țeară
de bandiți.

După visita, pe care a dat-o M. Sa Re-
gele Carol Majestății Sale Imperatului
și Regelui nostru la Ischl, ministrul
de externe al monarhiei noastre a
trimis ministerului bulgar o notă,
prin care declară, că pretinde să
i-se dea României toată satisfacția
pe care România o cere, și că
Austro-Ungaria își însușește purtarea
României față cu Bulgaria.

Principele Ferdinand al Bulgariei
umbli în preumblare prin străinătate,
și a trimis vorba în țeara sa, că nu
se va relatoarea până nu se netezește
pe cale pațnică conflictul cu Ro-
mania.

Șeful bandiților bulgari, care se
numește Saravoff, la această veste
a promis, că nici nu se va întoarce
vii principele acasă, dacă și-a pă-
răsit țeara pe așa vreme. Guvernul
bulgar e lacurat, de nu știe încotro
să dea. Dacă declară războiu, va fi
sdrobită Bulgaria de armele române;
dacă va căuta să împăce pe România
dându-i pe mână pe șefii complo-
tului, se face revoluție în Bulgaria
contra lor, așa mare trecere au
ucigașii bulgari în mijlocul aceluia popor
sângeros.

Și Turcia a început să miște și
să-i amenințe pe Bulgari, pentru ca-
sul când nu vor satisfac cererile
drepte ale României.

Cu vremea aceasta, ministrul de
externe al României, luând parte la
sărbările ce s'au ținut la Constanti-
nopol în onoarea Sultanului, a fost
impărțit de o cinste deosebită. Sunt
pe cale de a căpeta Români din
Macedonia autonomiei, bisericească, și
episcopat românesc. Școale românești
sunt deja, iar poporul românesc din
Macedonia e cel mai harnic și cel mai
bogat. Pe această cale se întărește
și se validează un neam, nu prin
cuțite și plumb!

În această stare găsiindu-se lu-
crurile, nu e de mirat că Rusia n'are
astempăr în China, îngrijeață de soarta
răsfațatului său copil de suflet din Bal-
cani, de Bulgaria.

Comandantul general al armate-
lor aliate din China, Waldersee, nici
n'a ajuns încă la fața războiului, și
Rusia vrea să facă pace în China, ca
să scape mai îngrabă de acolo, să se
poată întoarce cu protecția sa, să și
vire nasul în chestia Orientului eu-
ropean.

Rusia se declară mulțumită că
puterile aliate au intrat victorioase în
Peking, capitala Chinei, și s'a decla-
rat mulțumită cu promisiunea prințu-
lui chinaz, că va nimici el pe Boxeri,
acea sectă mare chinezească, ce a
pornit goana în contra creștinilor, dând
astfel naștere marelui războiu.

Dar de-o împăcare așa pe ușor
nu poate fi vorba, căci Germania nu
se mulțumește așa ușor, după-ce a
fost cea mai grav insultată, prin omor-
rile reprezentantului său din Peking.
Anglia la rândul său, precum și Ita-
lia și Austro-Ungaria țin una cu Ger-
mania, — și așa Rusului nu-i convine
să se retragă, ca apoi la împărțea
câștigului să nu fie de față.

Dintre întâmplările mai de căpe-
tenie din cursul săptămânei, vrednice
de înșirat mai sunt încercăturile din
Austria.

Casa deputaților din Viena, unde
se fauresc legile și se hotăresc che-
tuelile statului, e de mult decând nu
mai poate fi adunată, din pricina că
ministrul nu pot să lucreze cu ea.

Dacă un ministru ar vră să facă
pe placul Nemților, nu-l lasă Cehii;
dacă vrea să împlinească voia Cehi-
lor, nu-l lasă Nemții. Așa că găsindu-
se într'o astfel de încercătură, la
urma urmelor s'a luat hotărârea, cu
aprobarea Majestății Sale, ca să nu
mai fie adunați deputații multă vreme,
poate chiar mai mult de un an de
zile, până se va mai potoli îndârji-
rea, și vor veni poate alte împregiu-
rări, și ministerul să lucreze prin or-
dinațiuni, iar nu prin legi votate,
cum e obiceiul în statele cu regim
parlamentar.

Când o reveni oare și la noi
domnia absolutista? ca e mai bună
aceea decât liberalismul maghiar!

Doi corbi.

(V.) In zilele trecute o fosaie din Arad — de care alt-cum nici că ar trebui să ne ocupăm—sub titlul de sus scria despre cearta dintre România și Bulgaria, bătând de-și joc de amândouă, dar mai ales de cea dintâi.

După-ace, tot în batjocură, arată pricina certei dintre cele două state. Ungurii trufăș nu și-a putut ascunde răutatea, ci zicea, că România face gură, întărită pe Bulgaria, să pornească rebel, ca apoi să aibă motiv de încercare...? Apoi,—vezi, ti doare pe om de semenii săi—învinuiește pe România că nesocotește „Contractul dela Berlin” (1878), nelndreptățind și punându-i afară de lege pe cei 300 mil de Ovrei — din „țară”, despre cari zice că sunt mai luminați și mai presus decât ceilalți locuitori ai României.

Nu știm, e prost cel ce scrie, ori se preface nevoind să știe că Ovreii—pe semne coreligionarii dînsului—în România sunt cei mai murdari, mai trântori și mai bețivi. Dacă vrea să vezi cuib de murdărie și pilde de trândăvie și prostie, n'ăi decât să ostenească în orașele din România cu locuitori „en masse Ovrei, cum sunt: Galați, Iași, Dorohoi (Ovreii zic: Dorhat), Boșani, Roman și altele din partea Moldovei și apoi te inspîimînti cum a putut sîdi natura și așa nimicuri de oameni...?

Și totuși fosaie maghiară îi ridică mai presus decât alții.

E adevărat că în România altcum se purcede față de Ovrei chiar și la judecătore, decum se procedează în Ungaria. Acolo Ovreii trebuie să facă toate prescrierile legii lui, făcînd jurămintul după luarea băii și în cămașa de moarte etc., ceea-ce foarte îi supără, până când aici la noi fac ce voiesc. E adevărat și aceea, că n'au drepturile cari le au aici în Ungaria, pentru că România n'are trebuință de ajutorul lor, până când Ungaria fără sprigina jidovească ar bancota. — Și nici nu au jertfit ei nimica, pentru-ca în schimb să li-se poată da ceea-ce doresc, ear de altă parte, majoritatea dintre ei au năpădit România acum în timpul din urmă, venind din Rusia și Galizia, deci lucru ușor de înțeles, că de ce nu li-s'a răplătit „jertfa”.

Dar, acum e privilegiul să se arate, că pot face jertfe pentru țară, căci ast mîne se poate începe rebel între cele două state dunărene. Poftescă Ovreii și ceară „dela stăpînirea română să-i înrolese la arme contra Bulgarilor, sau, fiind-că se arată așa curajoși, facă ei singuri „batalioane de voluntari” și meargă să și verse sîngele pentru patrie, dacă vreau să o aibă dimpreună cu drepturile după cari li-se scurge sufletul.

Dar nu se duc, că „ghevalt” „este frichi, che puschi pi noi”!

Tot acolo scriitorul jidovăș învinuiește pe România, că și dînea are „comitet macedonean”, ba are ce nu se află în Bulgaria: „liga ardeleană” (erdélyi liga), care lucră sub ochii guvernului, ... dar ce lucră, aceea nu voeste să ne spună. Se vede, că li genează, să spună, că atât „liga”, cât și „societatea macedoneană”, sunt societăți culturale pentru apărarea și cultivarea limbii române de pretutindeni, ear nu cuiburi de tâlhari ca ale Bulgarilor.

Ear de încheiere zice: „De aceea, nu prea avem de ce să ne speriem, dacă cele mai imorale state din Balcani se iau la ceartă, pentru-că povestea cu cei doi corbi, cari nu erau să-și scoată ochii, desigur se va implini și aici.”

Nu vrem să mai întindem vorba; am dori numai să știm, până cînd lasă compatrioții maghiari, ca perciuinații să vorbească în numele lor?

Nu ar fi oare vremea să se trezească odată și să se lapede de dragostea pentru Jidovi și să dea mîna cu Românii ca conlocuitori nemijlociți și chemați a trăi împreună? Se va implini atunci și ceaialtă fabulă cu corbit și vulpea, când adevă corbit, văzînd răutatea și viclenia vulpei, i-au scos ochii și au aruncat-o în drumul mare...

Din România.

Planurile Fortului Chitila în mîinile Bulgarilor.

La cabinetul judeului de instrucție din București au fost aduși Bulgarii Bogdanoff și Trifanoff.

Destăinuirile făcute de aceștia sunt de o însemnătate mare. Bogdanoff a spus, că planurile fortului Chitila s'ar găsi la un Bulgar anume Petru Alexoff, domiciliat în strada Libertății.

Imediat dl jude de instrucție Florescu a făcut o descindere și în adevăr pe lângă alte scrisori compromițătoare, la numitul Bulgar s'au găsit mai multe desenhuri reprezentînd pozițiunea, împrejurimile fortului Chitila, cu toate detaliile de teren, etc. etc.

Fortul Chitila a fost în totdeauna punctul vizat de spionii bulgari pentru exersarea meseriei lor.

Toate actele și desemnurile au fost confiscate, ear Bulgarul Alexoff a fost arestat imediat.

Complotul în contra Regelui Sîrbiei.

Declarația făcută de Trifanoff și întărită de Bogdanoff arată, desvêlește, dintr'odată aștinerea mișelească a celor din capul comitetului macedonean.

Trifanoff a declarat, că pe lângă planul de asasinare a Sveranului României, se pusese la cale și omorirea regelui Alexandru al Sîrbiei.

Amîndouă asasinatele au fost plănuit în luna Decembrie anul t., când a venit Sarafoff în București.

Conflictul româno-bulgar.

Guvernul bulgar cedează.

Ziarele oficioase române publică următorul comunicat:

D. Nacievici, ministru de externe ad-interim al Bulgariei, a făcut declarațiune formală d-lui N. Mișu, agentul României la Sofia, că guvernul princiar este deosebi începînd urmări în contra membrilor comitetului macedo-adrianopolitan, implicați în omorul lui Stefan Mihăileanu, pe baza ordonanței judecătorești de instrucție, care a instruit această afacere și a scrisorilor găsite.

Guvernul princiar revine astfel asupra declarațiunii sale anterioare, că aceste urmări nu vor începe decît după pronunțarea sentinței definitive.

Noii pregătiri ale bulgariei.

Din Sofia sosește știrea că Bulgarii au început să mobilizeze acum și cavaleria care la ei este cam proastă. Bulgarii nu au căi și prea puțină trupă de cavalerie. Pentru aceasta fac toate eforturile posibile ca să înjghebe în pripă o cavalerie.

Ei se duc prin sate și iau cai de rechiziție pe cari de cele mai multe ori nu i plătesc, ear dacă locuitorul îndrăznește să protesteze, amenințarea cu comitetul îi închide gura.

S'au adunat astfel o mulțime de cai din județele de nord.

Complotul Bulgăresc.

Judele Florescu a confruntat pe Trifanoff cu Bogdanoff.

Acest din urmă a făcut declarațiune formală despre planul mizerabil al lui Sarafoff de a asasina pe M. S. Regele.

Politia de siguranță a mai arestat pe Bulgarul Toni Juroff, asupra căruia s'au găsit un revolver foc central și mai multe scrisori.

Ei va fi înaintat instrucției.

Tarul și Francia.

Săptămînilor trecute se vestia prin foi, că Tarul și Tarevna Rusiei vor visita în toamna aceasta expoziția univeersală dela Paris. Visita aceasta însă nu se va face; dar în schimbul ei, zilele acestea Tarul Nicolae a trimis presidentului Loubet al Franciei ordinul Sftului Andreiu, împreună cu insigniile acestuia și însoțit de o scrisoare

în termeni extraordinari de călduroși la adresa presidentului și a Franciei.

Serisoarea din vorbă, care în Franța întregă a produs cea mai bună impresie, — este următoarea:

„Domnule president! Prea iubite și marele meu amic! Sentimentele, ce le am pentru D-Ta și legăturile acelei intime prietenii, care leagă Francia și Rusia, au stîrnit în mine cea dorință, ca să-ți confer ordinul împărătesc al Sftului Andreiu, ale cărui insignii ți-se predau D-Tale deodată au această scrisoare. Pentru mine este un moment extraordinar de plăcut, că pot să-ți dau D-Tale această dovadă a stimei mele mari în așa timp, când deplina concordie, ce atât de norocos se menține între Francia și Rusia, mai mult decît o tîcînd poate să exercite influența binefăcătoare nu numai asupra intereselor lor mijlocite, ci și asupra menținerii păcii generale, care deopotrivă o purtăm în inima noastră.

„Petrec cu adevărată interesare succesul strălucitei expoziții, de care Francia mîndră poate fi cu drept cuvînt și poate e de prisos să exprim acel sincer regret al meu, pe care eu și împărăteasa îl simțim, că în acest moment nu putem să vizităm Parisul. Dar parte luînd din depărtare ca și din apropiere la toate, ce privesc Francia, — cu cea mai mare bucurie salutăm tot ce poate fi spre binele și gloria Franciei.”

Răsboiul buro-englez.

Privitor la răsboiul acesta, eată telegramele din urmă:

BRUXELLA, 6 Sep. Van Boschotten secretarul agenției Transvalului, care tocmai acum s'a întors din patrie, zice că Burii departe de a fi obosiți, dar luptă curajos și au nădîjdea să învingă.

Burii au încungiurat acum cetatea Ladybrand. Ei au tunuri cu densitate ear' Englezii din cetate n'au tunuri.

PRETORIA, 6 Sept. Generalul Delarey se zice că ar fi murit în rînilor ce a primit în lupta de la Elmsdriver.

LONDRA, 5 Sept. După informațiunile agenției Reuter. Burii sub conducerea lui De Wett, au atacat linia ferată din Oranje, și aproape de Kronstadt (spre nord și sud) au stricat-o în două părți ear' pe Englezii i au pus pe goană, luînd astfel de la Englezii 19 vagoane pline cu de ale mîncării și 25 vagoane pline cu munițiuni. Duminecă a fost o mare panică în Bloemfontaine, deoarece ce sosise acolo vestea că lângă Tabanehu s'au ivit trupe bure. Generalul Hamilton a fost trimis să i oprească a înainta. Intre apaduct și Tabanehu a și fost o luptă crîncenă.

(Unde probabil Englezii ear' au suferit înfrîngere, dar li-e rușine s'o mărturisească, căci dacă ar fi bătut ei pe Burii, desigur ar vesti-o. Red)

Răsboiul din China.

Pe cînd între marile puteri se vorbește de modalitățile pentru încheierea păcii cu China, așa fel, ca integritatea a esteia să rămîna neatinsă, — vestile mai nouă spun, că atât împărăteasa, cât și împăratul Chinei stăruie acum să continue răsboiul sîngeros în contra Europei.

Ca știri mai nouă înregistrăm toarele:

Cu data 6 Septembrie n. Belegrafoază din Shanghai: Impărăteasa nez a dat un edict și apoi împărăteasa regentă a părăsit Pekingul, ducă-ce au văzut, că viața ei le este în primejdie. În acest edict împăratul provoacă pe vice-regi, ca să gata de-a răbuna violentele sîrîngimările puteri împotriva Chinei; să cruteze trupe, pentru ca cu atât mai multă putere armată să fie gata de-a lupta.

Cu aceeași dată se depeșeză Londra:

Londra „Standard” i-se raportează Shanghai cu data de 4 Septembrie: Gubernul din Ciangsu a sosit cu 500 oameni la granița provinciei Santong, vestea despre căderea Pekingului în mâinile Europeilor însă, cea mai mare parte oamenii s'ă fugit; ear' ceaialtă plecat spre Apus, ca să se alăture la împărăteasa văduvă.

Cu data 5 Septembrie se anunță Hongkong, că în Canton sunt mari tulburări care cresc pe zi ce trece. La felul acesta constituit comitetul chinez pentru foile privesc o dovadă despre eroanța schimbată a împărătesei văduve și o ofensă la adresa Europei.

Din Londra cu data de 6 Septembrie se depeșeză:

Vice-regele Li-Hung-Ciang a cunosținat pe consulii străini la Shanghai, că Rusia necondiționat asigurată, că nu va concede diviziune teritorială a Chinei.

ULTIME ȘTIRI

Londra, 6 Septembrie. După știri sosite aici, Impăratul Wilhelm al Germaniei în curînd va face o viză în Rusia. Se crede că această viză ar sta în legătură cu chestiunea neză.

Catastrofă pe Dunăre.

Orșova, 6 Septembrie. O nenorocire groaznică s'a întîmplat ieri după amiază Dunăre în apropiere de Cladova în timpul sîrbesc: „Negotin”, care trăgea după ne pe Dunăre în sus patru gîșpuri, s'a întîmplat o explozie grozavă, care a nimicit porul și a pricinuit moartea mai multor personalul aceuia. Un căpitan (Bocari) un controlor, doi cărmaci, mașinistul, doi matrozi și patru fochiști cu trupurile lor în urma exploziei — și au găsit moartea în valurile apei. Dintre toți un singur cărmac Obadici a putut să și scape viața. Fost sfîrșimat în mî de bucăți, se află în fluviulul, împreună cu cadavrele nenorocite dintre cari până acum numai cinci au găsite ieri seara. Cu acest privilegiu a naufragiu și vaporul „Miloș”, încărcat porumb (cucuruz), ear' s'a scufundat totul. Numai cele patru gîșpuri au scăpat și aduse până la Orșova. Pagubă urcă peste 200 000 coroane.

Bancnotele nouă de 20 coroane

Viena, 6 Septembrie. Consiliul țiuin „Bancă Austro-Ungară” în ședința azi a hotărît, ca în 20 Septembrie n. să ceapă distribuția bancnotelor nouă de 20 coroane atât la cele două institute princi-pale și la toate filialele. — S'a hotărît odată punerea în circulație și a bancnote de 10 coroane; dar acestea numai mai ziu vor: urma pe cele de 20 coroane.

fata noastră „Almajana“, spre durerea noastră, numai după nume mai credem că e a noastră; — după trup și suflet, dînsa nu mai era a noastră, căci mai vorbea și o limbă de noi cu totul străină, precum se întimplă cu toate fetele noastre maritate la străini: — la dînsa nu mai puteam conta. Ce să mai vedem însă? „Almajana“ este numai pentru cei ce trag la carul ei, pentru cei ce descarcă carul, este însă „Alma“; nu-i invidiem.

Noi mai vedeam încă un teren înțelenit, și adică cel al comerțului, pentru a cărui înflorire credeam a face bine, dacă vom angaja toți neguțătorii din Almaj, pentru a face un mare deposit de mărfuri în centru, la Bozovici, de unde să fie alimentate toate bolțile oamenilor noștri negustori; unde sunt, să fie și mai departe susținuți, și unde nu sunt, să fie puși. Cu această cale credem a sevrîși cel mai bun lucru, prin ceea ce s'ar deschide comerțul un avînt, neguțătorilor mijloace și poporul foloase, și mai pe sus de toate noi credem, că acest mijloc e folositor în rîndul prim negustorilor, mijloc, care unind-ne, pe toți ne va consolida.

Ce să vedem însă? Neguțătorii din Bozovici și încă câți-va de pe sate, cu o îndărătnicie vrednică de alte lucruri mai bune ne stîngenesc toată întreprinderea, și astfel cu Bozoviciu s'a isprăvit.

La Gerboveț neguțătorul P. Strain prin ușurință, și jidanul S. ajunge la crîșă, ear poporul, pentru a preveni pe jidan, pune la cale o societate comercială.

La Prilipeț dl Osiecki, ajuns la stare bună, ales ca director la banca „Almajana“ sau „Alma“, se aruncă cu totul în apele domnilor și se înstrăinează de popor, ear poporul ca răspuns, înființează societatea comercială „Prilipciana“.

A venit în Bozovici jidanul, și a luat în mîna în scurt timp tot comerțul din Almaj, căci nu numai că a pus la o parte pe neguțătorii din Bozovici, dar chiar pe la sate a înființat

filiale. Nu am auzit măcar un singur țipet ori glas de protest din partea neguțătorilor baștinași, ba ei încă merg cu mic cu mare să tîmăeze pe dl Ițig. A fost destul însă să se înființeze „Gerboviciana“ și „Prilipciana“, pentru-ca să urle vîzduhul de țipete și proteste, ba pe ziua de 2 Septembrie neguțătorii noștri sunt conchemați la Bozovici, pentru a judeca la pierdere — după vorba lor — otrava societăților comerciale.

Eu nu voi aminti de astă-dată isprăvile unor neguțători de ai noștri — puși coadă la topor — pentru a ne pune pedecă la înființarea băncii „Nera“; nu laudele lor pentru „Alma“ și columnele pentru „Nera“ chiar și atunci, când „Alma“ arată un venit de 6.000 față de „Nera“ cu 10.000; nu voi aminti de durerea noastră pentru-că neguțătorii noștri au aflat de bine a se desbina de noi pentru a servi... patentărilor.

De astă-dată voesc numai să atrag atențiunea dlor neguțători la adunarea dlor dela 2 Septembrie, ca să judece serios. Este oare bine și folositor pentru dlor, dacă împing paciența noastră până la extrem?

Este în interesul dlor a se rupe cu totul de popor? Inceapă dlor și vom sfîrși noi; să nu uite însă, că toți cei-ce au sîmînat vînt, au secerat furtună. — Vom fi la loc.

Almajanul.

DIN BLAJ.

(Correspondență particulară.)

Concert. În 1 Septembrie, a. e. am fost stît de fericit de-a pute și eu lua parte la „Concertul“ italian dat de nepoții din Milano ai soției dnului Teodor Onișor, d. n. Azzo Albertoni cu soția sa Emilia, în sala cea mare a „Universului“ din Blaj, la care a asistat mai tot publicul inteligent din loc și giur, afară de maghiari.

Artistul eșind pe scenă, a fost salutat cu aplauze furtunoase și strigăte — „Trăiască!“ „E viva!“

După aceea s'a așezat pe scaun la pian și a început a-și executa primul act din program cu o rară dibăcie.

După o pauză de 5 minute a apărut pe scenă cu soția sa dragă lașă compliment-

tînd și salutînd grațios publicul, care îi primi cu nesfîrșite aplauze și strigăte de „E viva!“ „Trăiască!“

D. na Albertoni e înaltă, bine făcută și frumoasă, cu părul blond. A cântat din opera „Cavaleria rusticana“ de Mascagni, acompaniată de soțul ei.

Artistă are o voce curată, dulce, plăcută și puternică de soprano, cu care a excelat. Au fost mai de multe ori prin aplauze rechemată pe scenă și în loc de 3 — conform programului, au trebuit să cânte 6 bucați de opere.

Aplaudat a fost și d. n. Ioan Vancea, maturisunt, care a declamat.

În fine s'au cântat „Ternavele, Fantasia“ de d. n. concertist Azzo Albertoni, care fu cu o adîncă tăcere și încordare ascultat de tot publicul; după finire fu mult aplaudat.

După concert — juminea universitară română din Blaj — la momenta arăng-at joc, la care au luat parte și d. na și d. n. Albertoni până la ora 1 și jum. după miezul nopții și întreg publicul s'a dus încîntat și mulțumit. — Trăiască frații noștri artiști!

Slujbași răi.

Rădmănești, 20 Aug. v. 1900.

În prețitul nostru jurnal „Tribuna Poporului“ din Arad am citit mai în septe mîna trecută, că în vrea o comună din comitatul Bihorului s'ar fi aflat niște domni notari, juși sau D-zeu știe ea, cari ar sili poporul de acolo, ca să scolvească o taxă oare-care, prin care apoi poate călea grăul în giurul casei sale și-a aduce fînul acasă de la cîmp.

Îmi iau îndrăzneală a răspunde, că da: și anume în comuna Rădmănești se află asemenea un jude fără suflet, așa zicînd un al vîrat păgîn, care stăruie la ruinarea poporului asupra căruii domnește de vro 15—16 ani prin puterea Mariei Sale Hirsch Béla, fibricul din Balint.

În vara aceasta a chemat comuna întregă la casa comunală, unde erau înșirate niște coale de hîrle goale și în care a ordonat Măria Sa judele să se subscrie totinsul, căci numai așa vor pute treiera grăul acasă, și numai așa îl vor pute aduce acasă asemenea și fînul, adică dacă vor subscrie acele coale și dacă vor solvi o taxă de 54 cr.

Acest jude fără milă, fiind și ginere preotului local Partoșie Popovici, a a us biata comună la sapă de lemn, punîndu-se amîndoi atît în comitetul comunei politice, cât și în comitetul bisericesc și așa de-o gră-

madă de ani au despoiat biata comună. Acum însă spre rușinea lor și cu înșiră noastră I-am scos chiar așa precum așezat Isus vînzătorii din biserică; prin așa s'a curățit aierul, și am ales tot vînzătorii vrednici și de omnie, cari domnesc în foricirea comunei; ear' nu gînuia, după s'a exprimat Măria Sa notarul cîrșă Barra, Vasile Caba, Român și cîrșă șăne românească și încă fiu de înșiră care asemenea e părtaş cu Măria Sa comunal din Rădmănești, N. Rista P. numai cu gendarmii fac și aduc la voința lor. Asemenea la al-gere de tîri aduc gendarmi, precum au făcut 18/26 August a. e., când s'a făcut de învîzător. Cu un cuvînt, numai terea fac toate ca să fie pe aia.

De aș sta a povesti faptele oameni răi căte au făcut și fac, trebui mai multe luni, însă și cîte lor mă voiu niaul a le arăta lumii ce chip sînt despoiat bieții Români niște cococi.

Atîta deocam la'a.

Comoara de aur

— Povețe igienice și de scăparea vieții, înțeleșul și pentru folosul țărănului român.

De
Iuliu Bugnariu Șilăușanul.

Motto: Sănătatea e un punct este în viața noastră.

(Continuare.)

Tractarea cu bolnavii.

Este de lipsă, ca bolnavul să se nească liniștit; deci este de a se tot agomota, ce l'ar pute eșera. Nu iertat să sberăm cătră el, să-l iertă, trebuie încunjurat tot, ce l'ar mări și l'ar pute cauza neliniște.

Nicîrî nu este mai mare răpă rățenie, ca și la bolnavi sau morboși. Aceasta foarte nepotrivită, a lăsa pe morboși necurată și cu vîsmîntă necurate. Din de cîte ori numai se poate, trebuie schimbăm vestmintele de pat și schimbăm lui. Dar tot-deauna trebuie să grijim ca nu se răcească.

Mult năcaz le cauzează morboșii acea dătină rea, că cei sănătoși îi ține prea din grosul cu țoluri (în cap le năfrămîi groase sau cușme, cu bîre la morboșii de vîrsat), crezînd că prin asudare multă se poate pune la tot năcazul. În privința aceasta trebui

Poesii populare.

(Din Bihor.)

Colo susuț pe cetate
Se bat două frunze late;
D'acelea nu-s frunze late,
Ci se bat două surate,
Pentr'un căne de fecior,
Stau gata de se omor,
Una hîdă, de găzdac,
Alta mândră, de sărac;
Cea mai hîdă de găzdac,
Tot așa i-se ruga:

„Ia-mă voinic, ia-mă dragă,
Că taica și-o da cu mine
Un căruț cu patru boi
Ș'o stîmă mare de oi.“
„Lua-te-as, fată lua,
D'ai un frate, pușcaș mare,
Tu dacă te-i supăra,
El pe mine m'a pușca.
Da du-te, fată, n grădină,
În grădina cea ngrădită,

Cu nuele de răchită,
Este un măr rotelat,
Cu un șerpoi spenzurat,
Și din gură pară i cură,
Din coadă sânge-i picură.
Tu ține păharu
Să cure d'amaru.

Frăte-tău-i pe cîmpuri,
Pe cîmpuri și la pluguri
Și el vine ostenit,
Ostenit și obosit,
Și o cere apă rece,
Ear tu fată-l otrăvește.“
Frăte său din cîmp venia,
Cătră soru-sa grăia:

„Hoi, soră, soruța mea!
Dă-mi un păhar d'apă rece,
Doară căldura mi o trece.“

„Măi frate, frățuțul meu,
N'ai bē vin din nunta mea?“
„Cum să nu beau sora mea!
Vai, soră, soruța mea,
Că bun vin tu mi-ai gătat,
Înima'n mine-a crepat.“
Ia-mă, voinic, ia-mă dragă.“
Lua-te-as, fată lua,

Da num'un frate-ai d'avut,
Ș'acela l'ai omertit,
Și tu de te-i mânia,
Și cu mine-i face-asa.

Pe dealul de siminic,
Mere-o*) fată ș'un voinic;
Voinicul me*) fluierînd,
Fata mere tot plîngînd.
—Fată, ce plîngi d'atîta?
—Taci, voinic, nu mă întreb!

Pentru ochisorii tăi,
Îmi lăsaî pîrinții mei,
Lăsaî frați, lăsaî surori,
Lăsaî grădină cu flori.

Frunză verde după baltă,
Postu-mi-o și bine-odată.
Frunză verde du-ă tău,
Dar acum din rău mai rău.

Nevasta cu bărbat mîndru
D'asterne-și patu plîngînd;
Nevasta cu bărbat hîd
D'asterne-și patu rîzînd.

*) merge.

Tot d'aceea mi-o fost dor,
Să vîd mîntea fetelor.

Pe părău cu lemne verzi,
Mere mândra cu scoverzi,
Cu scoverzi n chescheneu,
Le duce la badea sîu.

Mult mă muștră măicușă,
Că mi-i dragă ulița.
Eu spusăi măicuței mele:
—Hoi, măicușă, draga mea,
Cui-i dragă ulița,
Pieară'n fune spenzurat,
În fune de tăietel,
În coadă de pîtrinjel.

Frunză verde de pe d
Bate-l, Doamne, omu p
Mult mă ntreabă, unde
Nu vede, sară-i ochii,
Că umblu ca oamenii.

Frunză verde de pe rî,
Bate-l, Doamne, omu hîd,
Nici la moară n'are rînd;
Eară cea mai frumos,
Cum ajunge bagă'n coș.

...medicului, și dacă or de di
... să ne fie simțul comun al morbo-
... Proastă tot însă să nu se uite obser-
... noasă, ca să ne reținem de la învâ-
... prea multo, mai ales dacă morbosul
... simte bine sub ele. Lucrul de căpe-
... este: ținerea caldă a picioarelor.

Ce atinge asudarea — dacă o de lipsă
... provocăm — e mai bine, ca în atari
... să dăm morbosului zărnă de flori de
... ori de soc, îndulcită cu zahar, decât
... inferbentătoare, d. e. vin fierț și
... cu arome (ardeiu, piperiu), pe
... foarte mulți îl socotesc de singura
... medicină și astfel îl întrebuințează la
... morburile de cari sunt atacați; prin
... asta ei se joacă cu viața, pentru-că pot
... morbari cu mult mai grele.

Nutrirea bolnavului.
Cele mai multe morhuri, cu deosebire
... sunt împreunate cu pierderea
... (pofta de mâncare). Insuși sto-
... respinge adese-ori mâncările, pe cari
... consumat morbosul, fără de lipsă. A
... pe morbos în atari cazuri cu tot fel-
... de mâncări, mai mult strică, decât
... pentru-că nu aceea ne nutrește, ce
... în gură, ci aceea ce putem mistui.
... în astfel de împrejurări să ascultăm
... medicului și să urmăim cu strictetă
... lui.

Numărul mare al recăderilor în mor-
... provine din neobservarea acestor în-
... țări.

Vindecarea, tămăduirea.
Este o rădăcire a crede, că scă-
... din morb, totdeauna și îndată după
... urmează starea sanitară, și că, după
... odată au făcut durerile, numai decât
... reinvoare morbosul la modul de vie-
... la ocupațiunea sa de mai înainte.
... nu așa stă lucrul. Trec multe săptămâni,
... revine starea sanitară de mai
... înainte. Aceasta este perioada tămăduirii sau a re-
... Chiaz și aceia, cari s'au vindecat
... să fie băgători de samă la eșirea a-
... să se îmbrace cu haine călduroase,
... foarte curățat și să îndepli-
... numai lucruri amăsurate puterilor

Prejudiții și superstițiuni.
Adese-ori morboșii cad jertfă la multe
... de prejudiții și superstițiuni. Cu deo-
... despre morburile copiilor domnese
... mai multe prejudiții și superstițiuni.
O mare parte dintre părinți cred, că
... mai multe morhuri de acestea provin
... creșterea dinților, și hotărăsc și se liniș-
... cu aceea, că contra rului nu este ni-
... de făcut. În chipul acesta mor mulți
... pe, pentru-că li-ae neglige curarea. Alți
... cărăși reduc toate morburile la lim-

Pădurită deasă ești,
Mândra mea departe ești;
Pădurită ție-te oiu,
La mândra mea mere-voiu.

Frunză verde de răchită,
Țucu-ți gura ta mări Mitri.
Frunză verde de pe plaiu,
Țucu-ți gura ta Mihaiu.
Frunză verde de sub vie,
Țucu-ți gura Văsălie.

Bădișă cu păr rotund,
Ce-ai făcut de ești bolund.
Bădișă cu păr tăiat,
Ce-ai făcut de-ai căpiat.

Insura-m' aș, insura,
Fată hidă n' aș lua,
Ci- aș lua o bărnăcută,
Să fiu vara cu drăguță,
Și iarna cu nevăstută.

Frunză verde lasă-lasă,
Mă 'nsurai să-mi iau nevastă,
Mi-adușeu pe dracu 'n casă,
De-ar fi de sub rădăcină,
L' aș scoate cu rugăciuni;
Da dracu e botezat,
Ce-mi zice, musai să fac.

brici și ori trebuie, ori nu trebuie, îndoașă
... pe copil cu lacuri de limbrici. Mulți dau
... crezământ acelei credințe deșerte, că d. e.
... pentru aceea e morbos copilul, pentru-că
... l'a decheat cineva; pe atare copil apoi
... vreau să-l tămăduiască cu apă descântată
... în cărbuni.

Isvorul comun al tuturor prejudițiilor
... și superstițiunilor este nepriceperea, nești-
... ința. Pentru aceea, cine învață, acela nu va
... da crezământ prejudițiilor și superstițiunilor,
... și ascultând de mintea sănătoasă, va încu-
... giura primejdiile provenitoare din acestea.

Descântătoarele, vrăjitoarele.
Dar mai mult năcaz cauzează oame-
... nilor morboși așa numitele descântătoare,
... femei vrăjitoare, cari știu recomanda câte-
... ceva împotriva a tot felul de morhuri. Pro-
... misiunile bizare și lingușirile orbitoare ale
... acestora pe mulți îi sgudue. Inșă morburile
... sunt foarte numeroase, natura și cauzele lor
... foarte diferite, modurile de combatere foarte
... gingașe și așa cu vindecarea acelor se pot
... ocupa numai și numai medicii înțelepți.

Nu se prea proccopsește acel nebuna-
... tec, care își duce orologul spre reparare
... la ciobotar, care voește să 'și mobilize casa
... cu croitorul, pentru-că fie-cine știe, că cine
... ce măiestrie a învățat și deprins, la aceea
... se pricepe.

Deci să ne ferim de descântătoare sau
... vrăjitoare!

Nefericiri escapte pe neașteptate.
Adese-ori se întâmplă, că pe om îl
... ajung nefericiri escapte pe neașteptate, fără
... veste. Și chiar în aceste cazuri, dar cu
... deosebire în acelea, în care e lipsă de ajutor
... grabnic, — cea mai mică întârziere și aște-
... ptare se învârt pe lângă viața omului.
Deci este de trebuință, ca fie-cine să cu-
... noască și să știe aplica acele regale de-
... spre scăparea vieții, conform cărora dato-
... rința noastră față de deaproapele ne impune
... a da ajutor nefericitului — și până la sosirea
... medicului.

Căderea, picarea.
In nenereșirile escapte din cădere cea
... mai mică e lovitura, turtirea sau sfărămarea
... și umflătura. născută în urma adunării sân-
... gelui rău sub picio. Impotriva acestora e
... de ajuns îmblajirea stăruitoare cu vestimente
... udate bine în apă.

Dacă nefericitul a căzut pe vârful ca-
... pului, sau dacă căzând din înălțime i-s'au
... detunat creierii și în măsură, mai mică ori
... mai mare, și a pierdut conștiința, — să-l
... culcăm în poziție orizontală, să-l stropim
... cu oțet tare, sau să-i ținem cu îngrijire
... sub nas o sticlă cu amoniac, pe care din
... timp în timp să o îndepărtăm (de sub nas).
Și când și-a recăstăgat conștiința, dar în cap
... tot mai simte amețeli, — să-i dăm cafea
... neagră slabuță, ori vin cu apă.

(Va urma.)

Supărat e omu, Doamne,
Când se culcă și nu doarme.
Supărat e omu-atunci,
Când dă boii pe tuluci
Și vacile pe juninci.

Ești, hoi, mândră, pău'afară,
De-mi arat'un drum de țară,

„Eșire-aș, bade, nu pot,
Focu-mi arde, bobotește,
Pita-'n postavă dospoște,
Frunca-'n vatră țipotește,
Și cănele de bărbat,
Străjuște coala-'n pat,
Cu pușca plină la cap,
Și dacă ne va vedé,
El pe noi ne va 'mpușca.”

Frunză verde de nuele,
Săracă ș'a mea muere,
Ostenită-'i de ședere,
Că 'și bagă cănepa-'n tâu,
Și mă mină s'o scot eu,
Iși ia rochia de sub pat,
Lăută cum o-a țipat,
Și cămeșă dela ușă,
Toată plină de cenușă.

De la „Reuniunea meseriașilor“ din Seliște.

Fiind din partea mai multora în-
... trebat, care a fost cauza că am fost eschis
... din „Reuniunea meseriașilor din Seliște“.
... viu pe această cale a răspunde următoarele:

Totdeauna 'mi-a plăcut a lucra pentru
... binele neamului românesc după cât ră
... iartă modestele mele puteri; am cercetat
... de mai multe ori adunările ce se făceau
... obișnuit pe la reuniunea meseriașilor din
... loc, deși nu eram încă membru

Pe la jumătatea anului trecut, fiind
... înbiat în mai multe rânduri din partea
... dlui președinte Dumitru Banciu, farmacist,
... a mă înscrie și eu între membrii reuniunii
... meseriașilor, l'am ascultat și m'am făcut
... membru. După jumătate an, fiind adunarea
... generală, am fost ales ca membru suplent
... în comitetul reuniunii, pentru care lucru
... numai mulțumită pot aduce colegilor cari
... m'au ales.

Deși gândul și stăruința mea este, a
... sprigini tot ce e bun și a delătura tot ce
... e rău, am ajuns mai de multe-ori în con-
... trazicere cu ideile dlui președinte Dim.
... Banciu, care, dacă are între membrii ormen
... nesuferiți *Domniei Sale*, pe aceștia îi aliește
... să se retragă din reuniune.

În anul precedent se afla ca secretar
... al reuniunii tinerul și inteligentul domn
... Pălăghieșu, actualmente vice-notar în Po-
... iana. Încându-se între Domnia Lor unele
... neînțelegeri private, dl președinte Banciu,
... a adus cazul înaintea reuniunii și a silit
... pe dl Pălăghieșu să decida, căci
... altcum părăsește dînsul conducerea re-
... uniunii. În loc, va să zică, de a promerger
... bună pildă și a îndemna la bună înțelegere,
... Domnia Sa tocmai contrarul a făcut.

Tot cam așa s'a întâmplat și cu mine
... într'una din ședințele comitetului reuniunii.

În ziua de 2 Iulie a. e. s'a ținut a VI a
... ședință ordinară, unde, pe lângă obiectele
... puse la ordinea zilei, mai era și verificarea
... protocolului din ședința a V-a, în care
... se hotărise — în lipsa mea, nefiind în
... comună — eschiderea membrului fondator
... Dumitru Roșca, preot gr-cat. în loc, sub
... pretext că Știința Sa nu mai exercită
... meșeria de pânzar și mai ales că a în-
... drăsnit a adresa o scrisoare comitetului
... reuniunii nu tocmai plăcută presidialui.

Lipsind unul dintre membrii-comi-
... tetului, ca a substituit l'am înlocuit eu, și ca
... atare datorința îmi impunea, să iau în
... apărare pe un membru, pe care-l socotiam
... nedreptățit. Am zis deci, că nu ar fi bine
... ca un membru vechiu, cum e și Dl D.
... Roșca, să fie eschis. Lucrul acesta n'a

plăcut dlui președinte. Deci mi-a detras
... cuvântul, dând cuvânt dlui secretar
... Constantin Cristiu, care a voit a mă lămuri
... asupra chestiei, spunând că rugarea pă-
... rinteiu Roșca nu a fost numai o rugare,
... ci, cum am zice, o jalbă. Din aceasta puțin
... m'am lămurit, căci nu șin dacă dl Cristiu
... înțelege sub cuvântul jalbă, pîră sau
... altceva?

Dacă acea rugare sau jalbă conține
... cuvinte vătămătoare la adresa comitetului
... reuniunii, atunci comitetul nu a fost com-
... petent a aduce deciz de eschidere, ci pur
... și simplu să fi așternut acea jalbă-rugare
... adunării generale, care singură este în-
... dreptățită a rezolva toate lucrurile pri-
... vitoare la reuniune. Căci așa, cum Domnia
... Lor au procedat, nu e lucru nici corect,
... nici drept.

Am cerut din nou cuvântul, dar' dl
... președinte nu 'mi-l'a încuviințat. Văzându-mă
... nedreptățit, am cerut un exemplar din
... statute, ca cu acestea în mână să putem
... veni la o înț legere oare-care. 'Mi-s'a re-
... fusat și aceasta, și m'a provocat într'un ton
... puțin cuvințios, să stau bine și să tac,
... că de nu, sau eu am să plec afară, sau
... pleacă Domnia Sa. M'am sculat deci
... eu și am plecat. După depărtare, sau, mai
... bine zis, după alungarea mea de la ședință,
... s'a luat act protocolar de „purtare ne-
... cuvințioasă la ședință“, și totodată că,
... dacă aș mai arăta cea mai mică „scrinteață“
... față de interesele reuniunii să fiu eschis,
... atât din comitet, cât și din reuniune.

Se vede treaba, că domnul președinte
... a așteptat, ca eu să demisionez, pedep-
... zindu-mă însuși, sau să-l cer iertare.
Eu îi ceream bucuros iertare, dacă l'as fi
... vătămât cu ceva, însă când am știut că
... am fost condus numai de datorință și de
... dreptate, luând în apărare pe omul ne-
... dreptățit, nu am putut face altă, decât să
... protestez contra procedurii comitetului față
... de mine, ceea-ce am și făcut în scris.

Atâta a fost destul, ca domnul pre-
... ședinte din propria D-sale putere să ordoneze
... dlui secretar a-mi trimite verdictul în scris,
... că adevărat nu mai sunt membru, nici în
... comitet, nici în reuniune. Actul decis l'am
... primit datat din 6 Iulie.

Întreb acum: fost-a dl președinte con-
... dus de simțul de dreptate, când a întărit
... decisiul de eschiderea mea? sau a fost con-
... dus numai de dorința de a nu mă mai ave
... înaintea dlui, ca să-l fac opoziție, ci în
... signă și neconturbat de nimenea să poată
... aduce hotărâri de acelea, cum a fost și cu
... mutarea localului reuniunii la cărciuma fra-
... telui D-sale?

Până-i lume și vileag,
Nu te ia care ție drag.
De s'ar lua toți cei dragi,
Și iarn'ar fi frunză-'n fagi.
Da se iau și cei urțiți,
Cari în lume-'s năcăjiți.

Culese de: *El. Gherlan*, soția lui *I. Buda*,
învățător.

(Din Cherechiu.)

Mândro, mânca-te-ar urgia,
Cum mi-ai mâncat omnia;
Mândro, arză-mi-te focu,
Cum mi-ai mâncat tu norocu;
Că de când te-am sărutat,
M'am făcut de ris la sat.

Vai de mine mult aș da,
Să nu știe nimenea
Mult aș da, ca să nu știe
Nimenea ce-mi place mie.
Bate-o, Doamne ș'o ia drace,
Că multă rușine-'mi face,
Că se duce la vecine
Și se laudă cu mine.
Dar' eu de m'oiu mânia,
M'oiu închide cărarea
Și n'oiu mai merge la ea.

Să fi dată Dumnezeu
Să fi murit, mândră, eu,
Când am fost fecior micuț,
Să nu fiu mândrii drăguț.
Să fi dată Precesta,
Să fi murit și mândra,
Când o fost fată micuță,
Să nu-mi fie de drăguță.
Foae verde de pe baltă,
Dumnezeu să nu fi dată
O iubire-așa 'nfocată,
Așa iubire 'ntre noi
De năcaz la amândoi.

Mândruțică ce gândești,
De la toți mă povestești?
De te 'ntâlnești cu vre-o fată,
Spui că eu 'ți-s ție dată;
De te 'ntâlnești c'un fecior,
Spui că de dragul tâu mor.

Fire-ai, boltă, sănătoasă,
Multe fete faci frumoase;
Tu, potică, să trăiești,
Că pe multe 'ntinorești.
Te cunos, lele, pe frunte,
C'ai pus albele prea multe;
Nu știu, cum dracu le-ai pus,
Că pe nas nu s'or ajuns.

Dacă D-sa a voit chiar a face un bine reuniunii și a o scuti de chiria de vr'o 100—120 coroane anual, pentru ce n'a oferit casele D-sale din strada între garduri, carți și așa stau goale? ! Dacă așa făcea, atunci eu, cu toată deosebirea de părere ce este între noi, veniam și îi aduceam mulțumită pe cale miazăstică, însă în cazul acesta nu pot face altceva, decât să mă adresez către *colagi* cu apelul: Mutarea localului reuniunii la *cărciumă* fiind o pată pentru toți membrii reuniunii, Vi-se impune datorința, ca să nu Vă arătați complicități cu acei membri din comitet, cari o au încuviințat mutarea acolo, ei, conform § ului 15 din statute, să cereți de la dl președinte adunare generală, unde de urgență să hotărâți mutarea reuniunii la un loc, unde nu este *cărciumă*.

Nicolae Al. Munteanu,
papucar.

PARTEA ECONOMICA

III.

Altoirea pomilor.

Pomișorii răsăriți din sămânțe, și lăstarii culeși de pe la rădăcinile pomilor mai bătrâni, sădiți în școala de pom, după cele descrise mai înainte sub II, în vara următoare după sădire, se dezvoltă întru atâta, încât sau de-a rîndul, sau partea cea mai mare din ei se pot altui încă în vară, cu ochiu, ear' în primăvara următoare prin perechiere.

Altuitul este un mijloc de-a planta un soi de pom sau arbore plăcut și înalt, pom de alt soi, care nu ne convine, dar' este potrivit pentru a desvolta soiul ce dorim să-l avem, sau este sădit în loc care ne place.

Această plantare sau altuire este de mai multe feluri, și anume: ultuirea cu ic în crepătura altuirea sub coajă, ultuirea cu ochiu viu, altuirea cu ochiu mort și altuirea prin tăiere, altuirea prin perechiere și altele. Dintre acestea la săditul de pomi produs după cele descrise mai înainte, avem să ne folosim deocamdată numai de altuirea cu ochiu viu, cu ochiu mort și de altuirea prin perechiere; de aceea de celelalte metode de altuire de astă dată aci nu mă ocup; în cartea promisă însă și acelea sunt descrise amănunțit.

Unde-i casa fumuroasă,
Acolo-i nana frumoasă;
Unde-i casa de nule,
Acolo-s mândrile mele;
Unde-i casa la păcău,
Acolo-i drăguțul meu.
Frunză verde de pe bălță,
Fostu-mi-o bine odată,
Dar s'o 'ntors odată pe tîu
Ș'acum nu mă scap de tîu;
Frunză verde de colie,
Calcă-ți, mândră, pe mînie,
Că de când ne-am mîniat,
Buzele mi s'or uscat.

Trandafir până domnească,
Bade, lumea te urască,
Nime să nu te iubească,
Nici cât te-am fost iubit eu,
C'at fost mare prăbălău.

Azi sunt, mîndră, patru luni,
Decînd mă țiu cu minciuni,
Cu minciuni copilărești
Și cu vorbe muerești.
Culese de: Ioan Buda, musicant.

La altoirea cu ochiu viu și cu ochiu mort nu avem de a face multe pregătiri; la amîndouă chipurile altoirea se face în una și aceeași formă.

Deosebirea este numai în rezultatul produs prin timpul de dezvoltare și în scurtarea trunchiului deasupra de ochiul altuit, după-cum se va vedea din următoarele:

Altoirea cu ochiu viu se face în următorul chip.

În luna lui Iunie, până pe la mijlocul lui Iulie, când voim a câștiga crenguțe de pomi nobili, de soiurile de cari ne plac, aceste crenguțe trebuie să fie din anul acesta, crude, și să aibă sub frunze ochi bine dezvoltat. Taierea din pom nobil o facem pe la nodul, de unde a început a crește în acest an; după tăiere le curățim de frunze, așa că frunzele pe locul unde au început a se lăți din coada, sau dacă coada este mai lungă,—pe la mijlocul coadei le tăiem jos de către crenguțe,—crenguțele cuiește apoi le închităm și le legăm la olaltă după soia, apoi le așezăm în raze (zdrențe), iarbă, sau mușchi de lemn bine udate, ca să nu veștejească până la locul și timpul de altuire, și dacă nu putem face altoirea de loc sau în ziua aceea când am cules crenguțele, atunci acelea din când în când le udăm, sau chiar precum sunt legate le cufundăm în apă proaspătă. Așa le putem păstra 2—3 zile până la folosire. De aici încolo apoi nu mai sunt bune, pentru că au trecut, ceea-ce este semnul că au trecut în putrezire, și de aci încolo folosirea lor ar fi numai lucru de paguba.

Avînd deja crengile cu ochi de altoit, începem lucrul. Alegem rîndul cu trunchiul ce voim a-l altoi, la fiecare alegem locul pe unde va fi altoirea. De la acest loc în jos curățim toate frunzele și toți ochii cari ar putea să incolțească și să mîne lăstarii înaintea ochiului altoit. Ear' în sus de la acest loc de 3—4 degete lăsam toate frunzele neatînse, dar' dacă ar fi crenguroși, atunci tîndem toate crengile până la un ochiu în apropierea trunchiului, apoi de-așupra frunzelor lăsam peste locul ales pentru altoiu, tăiem trunchiul jos — și pomul este curățit gata. Atunci curățim și doilea, apoi al treilea și așa mai departe până gătam rîndul, dar' această curățire nici când nu are să se extindă mai departe decât numai la câți putem să-l altoim în ziua în care am început lucrarea.

După-ce am gătat curățirea, ne luăm la îndemînă teiul cu care legăm, ori sfoară mai supțire, — teiul trebuie pregătit mai înainte, așa, că îl mușiem în apă câteva zile, ca și cânepa, până când se desface în fașii moi, dar' mai bine putem să ne folosim de *iarbă americană* numită Raffia, care dă cea mai bună legătură pentru acest lucru.

Lucrul cu altuitul se face astfel:

Cu toate uneltele de altuit ne așezăm la capătul rîndului, care vrem să-l altoim; desfacem o legătură de crenguțe de soiului care ne convine, observînd că: în perii numai perii, în merii numai merii, în cireși numai cireși putem altui; în pruni însă, și anume în prunii roșii, se pot altui pomi bistriți, ringloți, caisinii, perseci; în vișini — vișini și cireși de tot soiul. A sili însă trunchiul la alte soiuri, ar fi un lucru fără folos. Luăm apoi o crenguță în mîna, căutăm: care ochiu e dezvoltat mai bine pe ea; de-așupra acestui ochiu la 3—4

milimetri prin coajă facem o tăietură crucișă până la lemnul crengii; apoi din amîndouă capetele acestei tăieturi prin coajă în jos facem câte-o tăietură așa, ca acestea, fără să atingă ochiul, — sub ochiu cada de 5 milimetri să se împreune la olaltă, formînd cu tăietura deasupra un ic, adică forma unui V. Taietura are să intre bine în creangă până la lemn așa, ca icul să se poată scoate afară ușor și fără a se scămogi sau sfașia pe marginea sau la vîrf, atunci în preajma ochiului petrunderem cu unghia degetului mare sub coaja icului, și cu o apăsătură către ochiu scoatem icul cu ochiul afară; căutăm ca deslipitu s'a ochiul de tot de lemnul crenguței și că rămăs-a partea dinlăuntru a ochiului în forma de un mic mugur pe lemnul crenguței, prin care ochiul din ic să fi devenit gol? Dacă n'a rămas, atunci ochiul e bun pentru altuit, ear dacă a rămas, atunci aruncăm acest ochiu, fiindcă și așa nu s'ar prinde, și luăm altul, — cu mai multă băgare de seamă. — Dacă ochiul s'a desfăcut bine, atunci acela cu partea din lăuntru îl luăm între buze și-l ținem acolo, până îl pregătim locul în tulpina pomului de altoit, dar grijim ca între buze să nu se ude cu scupat. Atunci în tulpină, dacă pomul e tiner, de un an sau doi, și coaja se desface bine în lemnul de an, ear dacă e mai bătrîn, într-o odraslă a celuiia, crescută în sus din această înălțime, apropierea trunchiului bătrîn într'un loc mai curat și neted: facem în coajă cu cuțitul de altuit o tăietură crucișă până la lemnul pomului, apoi de la mijlocul acestei tăieturi facem o altă tăietură în jos, așa, ca aceste tăieturi să capete forma de T. La punctul de mijloc al tăieturii crucișe, unde aceasta se atinge de tăietura făcută în jos, coaja o desfacem în lături cu virful cuțitului și în despiciatura aceasta sub coajă așezăm icul cel cu ochiul nobil ținut între buze, îl apăsăm în jos în deschițetura, până ce partea de-așupra a tăieturii lui se așază sub tăietura crucișă de pe tulpină, și dacă coaja nu ar fi desfacută destul, din când în când o desfacem în catva, ca ochiul să intre bine în jos; dar' să grijim bine, ca virful ochiului să nu iasă afară de sub deschițetura coajei, pentru-că atunci s'ar primejdiu prinderea altoiului.

După-ce am așezat ochiul, luăm așă sau teiul de legat; stringem cu ea la olaltă coaja desfacută, ear' de-așupra ochiului învelim coaja giur-impregiur pe după tulpină, apoi o conducem pe din jos de ochiu și tot așa legăm ochiul pe tot locul, ca să se închidă intrarea aerului și a apei de ploaie la el sau în despiciatură. Aceasta însă o facem așa, ca mugurelul ochiului să rămîna liber, pentru a se putea desvolta; legătura are să fie destul de bine strînsă, dar' nu așa, ca să tăiem coaja pomului.

Dacă am avî teamă, că ochiul altuit nu este destul de bine așezat, sau nu-l destul de bun și prinderea lui ar fi indoioasă, ori dacă trunchiul are mai multe crengi frumoase, atunci îi mai dăm un ochiu sau doi la locul mai potrivit.

Dacă s'ar prinde amîndoi sau mai mulți, atunci în primăvara viitoare îndepărtăm pe cei mai slabi și lăsam numai unul, care este mai bine dezvoltat și la locul mai potrivit, pentru-că doi sau mai mulți nu s'ar desvolta bine, și unul ar fi în detrimentul celuiialt.

Fiind gata cu un altoiu, luăm al doilea, apoi al treilea, și așa mai departe, până isprăvim cu un soi; altuim

în rînd fiecare soiul unul lângă altul și însemnînd rîndul, pentru-că știm în toată vremea, ce soiul este și pînă unde ține acesta.

După-ce am isprăvit cu legătura ochiului, la 3—4 ochi taiem crenguța de-așupra legăturii, lăsam la ochiul maștră frunzele întregi, pentru-că frunzele să mai prindă aerul de lipsă întru viața pomului.

Reste 8 zile vizităm altoiul, mai mulți se pot cunoaște bine, sunt prinși ori nu, căci la cer coada frunzei cade jos și ochiul cepe a se deschide în mugur; apoi jos, cari s'ar curățească tot mugurelul, cari s'ar ivi creștînd pe tulpină. La câteva zile după asta ear' în vară și dacă din ochiu a crescut lemn, ca un deget-două, atunci desfacem legătura de tot, sau o destrucem pentru-că altfel din pricina legăturii se formează în giurul ochiului crețuri, cari se umflă și ies peste legătura, așa că o închidem; ear' din pricina aceasta are să fie ori se poate nimic, ba de mai ori chiar se poate înfăg.

După-ce am desfacut legătura și vedem că altoiul se dezvoltă crește bine, din când în când curățim tulpina de toți lăstarii și de ochii cari ar eși pe pom, lăsam numai frunzele; apoi îl lăsam în pace pînă toamnă sau primăvara viitoare, și îl curățim pentru sădit sau pentru dezvoltare bine formată pe viitor.

Altoirea cu ochiu mort se face așa ca și cea cu ochiu viu, ca să deosebim, că această altoire o facem de la mijlocul lui Iuliu pînă la sfîrșitul lui August ori și pînă în Septembrie, dacă coaja încă se desface de pe tulpina pomului.

La altoirea cu ochiu mort nu tăiem tulpina așa de scurt ca în altoirea cu ochiu viu, ci cu mult mai lung, pentru-că umezelile din pom să aibă să se împartă și să nu silească să se altui la incolțire. Trebuie însă să tăiem trunchiul, pentru-că umezelile să se înprăștie prin pom pe la ochiul același. Prin aceasta umezelile ajunge și la ochiul altuit; iar dacă și îl lipește de lemnul trunchiului deși nu-l silește la incolțire, totuși susține în el viața. Semnele de prindere și la acești ochi sunt tot așa ca și la ochii vii; cade anume din frunze și ochiul se înfoaie în câr, dar cel mai bun semn este înverșirea lui.

După-ce s'au prins, deslegăm și acești altoi, sau cel puțin le stringem legătura și apoi îi lăsam în pace pînă în primăvară; ear' în primăvara următoare înverșirea trunchiului altuit în lungime de 2 degete, pe din sus de ochiul altuit, prin ceea-ce siliim circula umezelilor din pom pentru-că să bata la ochiul altuit. Asta-l facem să se desvoalte cu așa putere, ca lăstarii eși din el pînă toamnă, de întrece chiar și lăstarii eși ochiul viu, altuit în vara trecută, dacă pomul altuit astfel rămîna locul unde a fost la altoire, și nu-l mutăm la alt loc, atunci devine un pom puternic și sănătos.

Partea de trunchiu sau de crengă lăsată de-așupra ochiului altuit toamnă sau în primăvară, o tăiem la altoiu astfel, ca la anul următor să se îmbine deplin închegarea lui cu trunchiul, ceea-ce se face în templă în așa măsură, ca la anul următor să se mai vede urma.

Teodor

Geografia comitatului ARAD.

Sub acest titlu a apărut în tipografia „Poporul” din Arad o valoroasă lucrare didactică pentru clasa III, a școlii populare, manual aprobat de Venerabilul Consistor aradan, și ilustrat cu mai multe figuri și cărți geografice, — în limbajul scris de învățătorul Damaschin...

Materialul cărții e împărțit astfel:

- Partea I. Introducere. 1. Școala; 2. Regiunile principale ale țării; 3. Regiunile secundare; 4. Desemnarea școlii de învățământ; 5. Desemnarea școlii; 6. Desemnarea școlii; 7. Familia; 8. Comuna; 9. Desemnarea comunelor; 10. Desemnarea locuitorilor comunei după naționalitate; 11. Locuitorii comunei după ocupație; 12. Locuitorii comunei după sex; 13. Locuitorii comunei după vârstă; 14. Antistii; comitetul comunal; 15. Istoria comunei; 16. Teritoriul comunei; 17. Șeful, învățătorul și școlii; 18. Apa curgătoare și stănci; 19. Ținutul sau împrejurul; 20. Clima; 21. Produsele; 22. Drumurile; 23. Mapa comunei împreună cu planul; 24. Semnele cartografice; 25. Desemnarea comunei în protopopiatul; 26. Judecătoria.

Partea II. În această parte sunt cuprinse cele 10 cercuri pretoriale sub numerele 27-36; la fiecare cerc cu mapa sa și descrierea, împărțirea politică și biserică și pe rând toate orașele și satele din cerc.

- Partea III. 37. Comitatul și eparchia; 38. Marginile, mărimea, suprafața și populația comitatului Arad (cu harta); 39. Clima și produsele; 40. Locuitorii comitatului; 41. Industria, comerțul și drumurile comitatului (cu harta); 42. Împărțirea comitatului în bisericească a comitatului Arad; 43. Istoria scurtă a comitatului Arad; 44. Arad (cu harta); 45. Istoria comitatului Arad.

Partea IV. 46. Ungaria: Regatul și țările Coroanei ungare. — Descrierea scurtă a munților, spelor, orașelor etc.

Pe scurt cuprinsul materialului geografic pentru începătorii de clasa III. — Tractarea metodică e astfel: A. Pregătirea și anunțarea lecțiilor; B. Predarea și C. Reasumarea. Baza este intuiția, iar reproducerea lecțiilor se face prin vorbire, în care se descrie, ceea ce este de înțeles pentru învățământul geografic; deși desenul trebuie bine călăuzit, dar voim a ajunge în geografie la rezultat. — Așa ne spune și autorul că „desenul și aceasta așa și trebuie să se neglijeze deseori la propunerea de a face, acela nici să nu propună geografic...”

Partea II. și III. învățământul geografic se îmbină și cu cel istoric și așa cum este plăcut și mai atrăgător!

Cartea ca executare tehnică, cât și ca conținut, este foarte bună și interesantă. Medrea este nu numai bună și interesantă scopului, din toate punctele de vedere, dar este și o lucrare cu totul unică între cărțile didactice apărute în țară. Ea este așa fel alcătuită, că învățătorul și elevii școlii populare române din comitatul Aradului îl vor găsi foarte folosul, ci peste tot, în toate părțile și elevii școlilor elementare române din toate comitatele o pot, cu puțină atenție, întrebuința ca manual de școală și ca carte de referință în care se găsește totul de care comitatul în care se găsește. Este deci din orice parte și apreciativ, noua Geografie a comitatului Arad, calduros se poate recomanda învățătorilor noștri, și peste tot, în toate comitatele populare române.

Cartea are lângă tot materialul vast, în extinderea de 74 pagini, în format cuart mare,

cu tipariu ales și plăcut și având în text mai multe cărți și figuri potrivite lecțiilor — Geografia aceasta se vinde cu prețul numit de 35 cr. exemplarul și se poate comanda de la „Tribuna Poporului” în Arad.

Noutăți

Arad, 7 Septembrie n. 1900.

Prea Sfinția Sa dl. Episcop Iosif Gol-diș s'a întors deja la Arad dela Sibiu, unde fusese la ședințele fundației Gojdu și la ale Consistorului metropolitan, cari s'au terminat Marți.

Alegere. Pentru congresul nostru național bisericesc din Sibiu, după cum ni-se scrie din Bozovici, la scrutinul de Duminică a fost proclamat ales Dr. A. Brădeanu care a intrunit majoritatea voturilor.

Himen. Dl. Petru Moșocan, învățător în Cișiș și amabila d-șoară Iulia Căcișca își vor sărbători căsătoria Duminică în ziua de 6 Septembrie st. n. în biserica română din Cil.

Traian dela Orăștie, care știe bine că în cauza gimnaziului dela Brașov dl. Rațiu și-a schimbat părerea de azi până mâine că scrie în „autorizata”:

„Și să nu se uite, că cel mai spurcat rău e prostituția intelectuală, când îți vinzi convingerile pentru parale ori când scrii din îndemn materialist, fără a păstra un simț moral pentru partea ideică a activității”.

Ear' cel din redacție publică asemenea aluziuni, ca și când șeful lor ar fi aib ca laptele și curat ca roua!

Dar' Traian merge și mai departe. Eată cum îl descrie pe cel din redacție:

„Curentul nostru nou gazetar a născut un fel de zădărnici jurnalistice. Ele nu reprezintă nici un partid politic și sunt compuse din aer și obrăznicie. (Ce zice la acestea fratele Osvada? *Red.*) Ideile lor sunt fără vreme, și activitatea lor trepătrare trupeză. (Colegii Samurache nu se va fi simțit oare atins? *Red.*) și o parte sufletească, adică oportunistă. Limba a devenit amețită de gânduri (Vrea să facă aluzie poate la articolele lui Scurtu. *Red.*) fără a mai respecta graiul cuviincios al literaturii. Gazetele de tagma aceasta pot cel mult nașturi să strice. (Al auzit de-le Rațiu? *Red.*) dar adevărul nimic. Ele nu pot croi nici o „eră nouă”, (Dar' bine: atunci de ce asasinază pe bietii lectori ai autorizatelor deja cu al 13-lea foileton despre eră nouă? *Red.*) cel mult o eră iluzorică. Din afară cu pretenții și lăuntric lipsite de adevăr, sunt și azi în rătăcire (după cum au fost și vor fi), și când le provoacă o măr turisire a erorilor comise, încep să facă o paradă din păcatele lor ca un murtafou parvenit, cu o perucă solioasă”.

Prorocii pentru anul 1901. În fiecare an pe acest timp s'ar tipărește la Londra călindarul unui bătrân astrolog (cetitor de stele), pe care ori-ce bun Englez se grăbește să-l cumpere pentru a afla ceea ce Dumnezeu va trimite acestei lumi. Acest calendar este al lui unchiușul Moore. Anul trecut acest bătrân mag prezisese pentru 1900 un șir de mari războaie, omorirea unui împărat și o foamete teribilă în Indii, preziceri, cari, din nenorocire, s'au împlinit. Este lesne de tatele grija cu care era așteptat almanahul pe 1901.

Eată ce prevestește unchiușul Moore, că are să se întâmple în anul viitor:

În Ianuarie, o ferebă grozavă în Franța. Republica va avea de îndurat un asalt puternic. În Februarie și Martie grele întâmplări în Extremul-Orient și Indiile vor amenința cu război. În Aprilie puțin liniște. În Maiu, Irlanda va urma pildă Indilor, răsculându-se contra Angliei. În Iunie anarhiștii vor face să se vorbească din nou de dinșii și tinșrul rege al Spaniei va face bine păzindu-se de dușmanii săi politici. Iulie va fi luna nenorocilor: Pe tot globul cataclisme, nenorociri. Aceia, cari ar dori să călătorească, facă bine să rămână pe la casele lor. În August va fi eărăși liniște. În Septembrie foamete în Indii. În Octombrie, agitația Dervișilor. În Noembrie

regatul Olandei va lua o ținută diplomatică primejdioasă. Cărțile Europene vor avea trebuință de toată dibăcia, de tot sângele rece pentru a încungiura o ciocnire cu țina regină a Holandei. În Decembrie, revolte și greve aproape pretutindenea.

După-cum se vede unchiușul Moore ne prezice un an bogat în întâmplări tragice.

Dl. Sever Secula și d-na. n. Cristina Loichița au îndurat o crudă lovitură a sortii, prin moartea fetiței lor *Lucreția*.

Dumnezeu să trimită mângâiere sufletelor lor întristate.

† Ilariu Negriță. Ni se trimite următorul trist anunț: Subțenauți cu prima înfrântă și plină de durere aducem la cunoștința tuturor rudeniilor, amicilor și cunoscuților trista trecere de viață a neuitatului tată, frate, socru și moș. *Ilariu Negriță*, fost pretor, născut în comuna Marginești, care astăzi la 5 ore seara în al 72-lea an al vieții după un morb scurt, și-a dat sufletul bând în mâinile creatorului. Rămășițele pământești ale defunctului, după săvârșirea ceremoniilor funebrele conform ritualului greco-cath. la locuința din Strada Brașovului. Luni în 8 Septembrie st. n. la 3 oare după amiază s'a transpus spre înmormântare în cimitirul greco-cath. din Făgăraș. Fie-I țărina ușoară și memoria binecuvântată! Elena Belle născ. Negriță, ca fiică. Elena Bunea, nepoată Alexandru Bele, protonotariu comitatens, ca gicăre Daniș Negriță, econom, ca frate.

Earna în Făgăraș. Se anunță, că zilele acestea pe la Făgăraș a început să ningă din greu și că temperatura s'a răcit ca în dricul iernii.

Cari țeri sunt mai luminate? La marea expoziție din Paris, o parte din cei mai nepărtinitori oameni de știință, cercetează lucrurile expuse de deosebitele țeri, asă-nă-nând același lucru, de pildă starea economică, starea literară, starea învățământului popular etc., cum e el într-o țară și cum în altele, și apoi aceleia, pe care o judecă a fi mai presus de toate, și dan cel dintâiu premiu, apoi pe rând celorlalte, după vrednicie. Premiile sunt și ele de felurite mărimi, unele de clasa I., altele de a II., III. până la vre o 6. Cel dintâiu și mai mare, se numește „Grand Prix” (Marele-Premiu) și pușint au norocul a-l căpăta, la același fel de lucruri expuse.

Zilele trecute s'a făcut la Paris cercetarea expozițiilor *învățământului poporului* (școlile) în feluritele țeri, și două țeri au căpătat „Marele Premiu” pentru înălțimea, la cari au ajuns cu școlile lor, și aceste două țeri sunt: Anglia nelutrecută în toate, ear al doilea l'a dobândit „Transval”-ul, patria *Burilor*, dușmanii îndărățiți ai Angliei! Toate foile scriu despre aceste puneri lângă olaltă a celor două state răboite, cu atât mai vârtos, că Englezii când au deschis războiul cu Baril spunea că luptă contra „sălbătecelor” Buril, contra celor ce urăsc civilizațiunea, lumina europeană, și acum se dovedește că Buril, nu numai nu s' „sălbăteci” fără lumină, ci stau după Anglia îndată în trepă, și mai sus ca alte atâtea națiuni europene, cari nu s'au putut apropia așa tare de Anglia cea atât de sus ridicată!

Noi mai ales un lucru trebuie să vedem în această știre: că lumina dobândită prin școală bună face pe poporul ce zăcea ascuns, neștiut, să iasă la lumină și să fie preamărit și laudat, ear cel-ce nu dă mult pe școală și pe învățatură, rămâne neam de neam și veac de veac în întunerecul necunoscutului.

Datoriile mari. Sunt foarte mari datoriile ce apasă pe cumpăna bunei stări a unor state. Rusia de pildă are azi o datorie de 15 miliarde (15 mil de milioane). Ear Franța stă în fruntea tuturor cu uriașa sa datorie. Ea e datoare peste 32 miliarde franci. Războiele cele multe care i-au adus multă glorie (și cel din urmă o așa zdrobitoare înfrângere), i-au adus mare parte din aceste datorii.

Mierea și boalele nervoase. Gazetele germane istorisesc un cas foarte interesant: o femeie vindecată cu miere, de o boală nervoasă foarte asprită. Părinții ei voiau s'o ducă într-o casă de nebuni, când într-o seară un din prietenele ei, o pofti să guste din mierea pe care o căpătase în ziua aceea. Bolnava primi cu plăcere; și au luat fiecare câte 4-5 lingurițe din nectarul dulce, după

aceea s'a culcat. Peste puțin timp prietena văzu, plină de mirare, că bolnava a dormit, ceea-ce nu i-se întâmplase de multă vreme — cu toate lecurile ce lua în fiecare noapte. A doua zi de dimineață, pretina alergă îngrijată la bolnavă, care, — deși era târziu, — d'abia atunci deschidea ochii și sa mirat văzând că a dormit așa de mult. În sările următoare, au refăcut proba ale cărei sfârșituri au fost atât de binefacătoare, că bolnava este astăzi pe deplin vindecată.

Mulțămită publică. În durerea pentru pierderea ireparabilă a fiului meu Dr. Ioan David, nu pot să mulțămesc tuturor în special, cari prin vorbe, epistole și telegrame, sau însoțindu-l pe calea cea din urmă, și-au arătat iubirea față de cel-ce nu mai este și au vrut să mângâie sufletul meu zdrobit. Primăscă toți aceia pe calea aceasta mulțămite unuia tată neconsolat, căruia condolențele lor i-au alinat încât va durerea nemărginită.

Pentru familia sa
Candiu David.

Posta Redacției. Mitru Buda și N. Buda, Șiria. Se înțelege că se va publica, îndată ce este loc. Sunt altele la rând, trimise mai de mult, pe cari dacă nu le-am publica, ar fi eără supărare.

Felurimi.

Papa și Regele. — Un renumit publicist catolic, care călătoria pe fostul rege Umberto la expoziția „Mostra sacra”, de la Turin, scrie următoarele într-o foaie italiană: Umberto orindu-se tocmai în față unui tablou simbolice întrebă:

— Ce reprezintă acest tablou?

— Acesta, Majestate, îi răspunde ziaristul, este o expresiune neșuccesă a dorinței poporului italian, adică apropierea Majestății Voastre de Papa.

— Ah, bravo! e ușor de zis, dar greu de făcut. Papa, dacă voește ceva, chiamă la sine pe Rampolla și-i zice:

„Asta și asta o doresc, așa să fie! Și aceasta se întâmplă, nimic alta. Dar dacă voește eu să se facă vre un lucru important spune-mi cine-mi stă într'ajutor? Nimeni!”

ECONOMIE.

Cereale (bucate). De aci încolo prețurile pe pietă se scotesc în coroane și după 50 chilogramme, ear nu ca și până acum, după maza metrică (100 chilogramme).

Prețurile dela 7 Septembrie din Arad:

Grânul cel mai bun	cor. 7.23—7.40.
Cucuruz	5.25—5.45.
Săcară	5.06—5.08.
Ovăș	5.50—5.60.
Ovės	4.60—4.80

Prețurile dela 7 Septembrie din Budapesta

Grâu în Octombrie	cor. 7.67—7.68
Secară	6.17—6.19
Ovăș	5.35—5.37
Cucuruz pe August	6.17—6.19

Cursul pieții din Arad.

Hărțile-monetă română	Cump. s. 9-48 vând	9.52
Libre turcești		—
Imperiali (15 R. aur)		18.90
Ruble rusești 100 à		126.—
Galbeni		5.58
Napoleon-d'ori		9.48
100 Marce germane		58.50
Livre sterling		11.90

S p i r t :

29 August

Spirit rafinat; cu toptanu	115.—
„ „ cu micu	118.—
„ brut cu toptanu	113.—
„ „ cu mic	116.—

Editor: Aurel Popovici Bareianu. Red. respuns: Ioan Russu Șirianu.

ANUNCIU !!

In Măderat (Magyarad, p. u. Pankota) se află de vânzare 10 mii de altoi de vie fără de rădăcini, cari sunt desvoltate și prinse bine. Preț acomodat.

Doritorii să pot adresa la ved. Anna Blăgău proprietară Nr. casei 107. ori la subscribul :

Petru Vancu,
invătător.

482 3-3

Deposit de giuvaeruri, ciasornice și arginterii.

Bogat asortiment de ciasornice cu pendulă, de perete și deșteptătoare.

I. GRALLERT ȘI FIUL
Fondat 1867
Fondat 1867
Arad, piața Andrassy Nr. 24.
Reparațiuni de tot felul de ciasornice și giuvaere să execută cu toată promptitudinea. Cu prețurile cele mai moderate.

479 3-

Cel mai bun croiu !

Insoțirea CĂLȚUNARILOR din ARAD,

Strada-Bisericei, Palatul Minorităților.

Singură în felul său ține în deposit numai fabricații proprii sau gătește la comandă

ghete pentru dame și bărbați,

cum și papuci pentru băieți și fete, apoi ghetă comode și alte soiuri de încălțăminte.

Toate acestea nu sunt lucruri de fabrică, dar' sunt mai ieftine și mai bune.

Comande din afară se execută prompt și cu prețuri moderate.

Trimitem și la casă ghetă de probă în ori-ce timp dorit.

Aparat elastic pentru călcaie, invenția lui Löderer, căpitan de honoară ung. reg., aplicabil atât la ghetă de dame, cât și la ghetă pentru bărbați, se poate ave numai dela noi.

Mare magaz'in de creme și lakk-uri în diferite colori.

484 6-

Prețuri ieftine de necrezut !

Em. Manno-Zissy

neguțătorie de produse și comisiune în Budapesta
Petöfi-tér 3.

In vederea recoltelor recente, im iau voe a-mi oferi serviciile mele la bursa de cereale domnilor economi, cari voesc a-și dirige afacerile lor de vânzare aici, în cereale ca:

grâu, orz, ovės, cucuruz, rapiță etc.

Lucrez de mai mulți ani la bursa de cereale de aici cu succes, servesc onorațiilor mei comitenți de tot solid și eftin.

Rog deci, ca cu ori-ce întrebare în astfel de afaceri să se adreseze la mine direct, în limba română, pe cari le voi rezolv întotdeauna prompt.

Cu distincă stimă;

Em. Manno-Zissy

Budapest, Petöfi-tér nr. 3.

486 2-3

Institut de cură,

deschis de dimineața dela 6 ore până la 7 ore seara
(abstrăgând orele dela 9-11 în. am.)

La dispoziția publicului stau următoarele mijloce de lecuire:

Scaldă în lumina electrică:

1. Reumă, podagră, aprindere de nervi (ischias), durere la coaste și la față, nevralgia, aprindere de pelița peptului și a foalelui, otrăvire cu metal (argint viu, zinc, argint, plumb).

2. Morburi de sânge (cu ajutorul curei de mercuriu și iod), Ingrășarea peste măsură, grăsimea de inimă, aprindere de pelița rinichilor, boala de zahăr (diabet).

3. Anemia, nevrastenia (slăbirea nervilor), nervositatea.

4. Morburi de piele învechite, scrofule, luparea etc.

După felul boalei, scaldă aceasta poate fi urmată de lecuire cu apă rece, de massaj sau împachetare. — În trebuințarea odată costă: 1 fl. 25 cr.; 15 bilete: 15 fl.

Camere pentru inhalație, după metoda dela Gleichberg Ems, pentru aprindere acute și învechite de gât, de plămâni, cum și pentru dilatare de plămâni și astmă. — În trebuințarea odată costă: 75 cr.; 15 bilete: 9 fl.

Cura cu apă-rece. În trebuințarea odată: 60 cr.; 15 bilete 7 fl.

Gimnastica svedeză pentru întărirea reconvașențelor cu musculatura slăbită, pentru întărirea băieților și a oamenilor desvoltați, cari sufer de morburi de inimă și de stricătarea coșului peptului.

Taxa lunară dela 10 fl. în sus, după cum e felul casului de boală.

Fie-care bolnav se bucură de căutarea de i-o prescrie medicală sau propriu, sau după sfatul ce însumă i-l dau. Ori-ce îndeplinire a curei se întreprinde sub veghierea mea personală.

Dr. A. HECHT,

Arad, strada Templon, palatul Minorităților. Telefon: Nr. 270.

450 27-28